

PODNIKANIE SAMOSTATNE HOSPODÁRIACEHO ROĽNÍKA

BRATISLAVA, 2020

WWW.MONITORINGMSP.SK

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚVOD

Slovenské poľnohospodárstvo sa v súčasnosti potýka s mnohými problémami. Revízia výdavkov na poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka z dielne Útvary hodnoty za peniaze poukázala na dlhodobu výraznú **zaostávanie slovenského poľnohospodárstva** v porovnaní nielen s našimi susedmi v rámci V4, ale aj v porovnaní s inými členskými krajinami EÚ.

Nedá sa povedať, že by poľnohospodárstvo bolo nedostatočne podporované z verejných zdrojov. V roku 2016 predstavovali verejné výdavky na poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov približne 1 % hrubého domáceho produktu (HDP), pričom tento podiel bol nad priemerom EÚ. Z celkových výdavkov kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPaRV SR) vo výške 1,1 mld. eur v roku 2018 pochádzalo až 91,1 % z európskych zdrojov (Európsky poľnohospodársky záručný fond, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka a Európsky fond námorného a rybného hospodárstva). Slovenskému poľnohospodárstvu však dlhodobu **dominuje produkcia s nízkou pridanou hodnotou**, konkrétne produkcia obilnín a olejní, pričom živočíšna výroba a špecializovaná rastlinná výroba (ovocie, zelenina) dlhodobu klesajú. Hrubá pridaná hodnota na hektár v parite kúpnej sily predstavovala v roku 2016 na Slovensku len 489,30 eur, čo bolo hlboko pod európskym priemerom vo výške 1 044,70 eur. Podiel vybranej rastlinnej a živočíšnej výroby s vyššou pridanou hodnotou na celkovej výrobe predstavoval v roku 2016 len 53,8 %, čo bolo výrazne pod priemerom EÚ (84,3 %). Slovenské poľnohospodárstvo trpí zároveň **nedostatkom fyzického kapitálu** (stroje, budovy), ktoré na hektár pôdy v roku 2015 predstavovalo len 7 600 eur, pričom priemer EÚ bol takmer dvojnásobný (14 500 eur). Problémom je aj enormne vysoký **podiel priamych platieb na zisku a pridanej hodnote**. Podiel priamych platieb na zisku v roku 2016 viac ako 160 %, čo znamená, že bez priamych platieb by slovenskí poľnohospodári vytvárali stratu. Rozvoju konkurencie a produktivity zabraňuje taktiež vysoká miera rozdrobenia pôdy na Slovensku, keď jednu parcelu v súčasnosti vlastní v priemere 12 osôb, a jeden vlastník disponuje spoluvlastníckymi podielmi v priemere k 23 parcelám.

Slovenské poľnohospodárstvo bezpochyby potrebuje vzpruhu v podobe novej generácie mladých farmárov, ktorí budú ochotní inovovať a dostať slovenské poľnohospodárstvo minimálne na úroveň priemeru EÚ. Cieľom tohto **informačného materiálu** je prehľadným spôsobom poskytnúť **základné informácie pre záujemcov** o podnikanie formou samostatne hospodáriaceho roľníka.

AKO ZALOŽIŤ PODNIKANIE?

Najjednoduchšiu formu podnikania v poľnohospodárstve predstavuje inštitút **samostatne hospodáriaceho roľníka (SHR)**, ktorý sa zaraďuje medzi samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO). Podobne ako v prípade akejkolvek inej SZČO je SHR fyzická osoba-podnikateľ, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu vo vlastnom mene, na vlastný účet a na vlastnú zodpovednosť. Podrobnosti ohľadom právneho statusu SHR upravuje **zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov** (zákon o súkromnom podnikaní) – na SHR sa teda nevzťahuje živnostenský zákon. SHR vykonáva poľnohospodársku výrobu, vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách, ktorá zahŕňa:

- výrobu poľnohospodárskych výrobkov za účelom získania trvalého zdroja príjmov (najmä ich predajom)
- vykonávanie úpravy alebo iného spracovania svojej poľnohospodárskej produkcie (len s príslušným súhlasom, pokiaľ je potrebný)
- poskytovanie príležitostných prác alebo výkonov v súvislosti s poľnohospodárskou výrobou, pri ktorých využíva SHR prostriedky a zariadenia slúžiace poľnohospodárskej výrobe v čase, keď sa pre túto výrobu plne nevyužívajú

Na výkon činnosti SHR **nie sú potrebné žiadne kvalifikačné predpoklady**. Fyzická osoba, ktorá chce získať štatút SHR, je povinná **ohlásiť sa na ľubovoľnom mestskom alebo obecnom úrade** (nie na živnostenskom úrade). SHR však nemusí byť nevyhnutne vlastníkom pozemkov, pre svoju činnosť môže vy-

užívať aj pozemky iného vlastníka v prípade, že s ním uzatvoril napr. nájomnú zmluvu za účelom realizácie poľnohospodárskej výroby. Pre účely ohlásenia je potrebné priniesť na mestský alebo obecný úrad:

- občiansky preukaz
- vyplnenú žiadosť o zápis do evidencie SHR
- osobitné povolenie, resp. oprávnenie, pokiaľ je vyžadované pri určitom druhu činnosti (napr. doklad o hydromelioračných zariadeniach (t.j. zavlažovacích systémoch v pôde v prípade podnikania na poľnohospodárskej pôde)

V praxi sa však často stáva, že okrem vyššie uvedených náležitostí vyžaduje mestský alebo obecný úrad od ohlasovateľa taktiež doklad preukazujúci vlastníctvo (list vlastníctva) alebo nájomný vzťah (zmluva o prenájme) k pozemkom, na ktorých bude vykonávaná činnosť SHR.

Ohlasovací formulár nemá štandardizovanú podobu a rozsah zapisovaných údajov sa líši naprieč obcami. Konkrétne náležitosti ohlásenia je možné vyhľadať na webovej stránke obce. Vo väčšine prípadov obce od žiadateľov požadujú **vyplnenie osobných údajov, obchodného názvu, čísla parcely, údajov o druhu a výmere pozemku, katastrálnom území a prevládajúcej činnosti** (rastlinná výroba, živočíšna výroba, kombinovaná rastlinná a živočíšna výroba, iné výkony/služby súvisiace s poľnohospodárskou činnosťou). Niektoré obce v praxi vyžadujú pri živočíšnej výrobe, resp. rastlinnej výrobe kombinovanej so živočíšnou výrobou, aj stanovisko príslušnej regionálnej veterinárnej správy, pričom však táto povinnosť ohlasovateľov priamo nevyplýva zo zákona o súkromnom podnikaní. Po vyplnení žiadosti a predložení potrebných príloh je žiadateľ povinný **zaplatiť správny poplatok vo výške 6,50 eur**, ktorý je možné uhradiť v hotovosti, v niektorých prípadoch taktiež bankovým prevodom.

Do 30 dní od podania žiadosti obdrží žiadateľ osvedčenie o zápise do evidencie SHR. Zároveň obecný alebo mestský úrad oznámi túto skutočnosť správcovi dane, príslušnej zdravotnej poisťovni, príslušnému krajskému pracovisku Štatistického úradu SR (ŠÚ SR) a sociálnej poisťovni. Následne pracovisko ŠÚ SR v príslušnom krajskom meste prideli SHR **identifikačné číslo organizácie (IČO)**, ktoré obecný alebo mestský úrad zapíše do evidencie SHR. IČO sa neprideli len osobe, ktorej už v minulosti bolo pridelené na vykonávanie podnikateľskej činnosti. Po získaní osvedčenia a pridelení IČO môže SHR začať vykonávať svoju podnikateľskú činnosť. SHR je taktiež povinný požiadať správcu dane (t.j. mieste príslušný daňový úrad) o pridelenie **daňového identifikačného čísla (DIČ)** a to v lehote do konca kalendárneho mesiaca po uplynutí mesiaca, v ktorom získal povolenie na výkon činnosti SHR. Nakoľko od 01.07.2018 platí pre všetky fyzické osoby-podnikateľov povinnosť komunikovať s finančnou správou elektronicky, nevyhne sa tejto povinnosti ani SHR. Komunikovať

elektronicky s finančnou správou môže SHR prostredníctvom **eID karty** (teda občianskeho preukazu s čipom), na využívanie ktorej potrebuje čítačku a nainštalovaný softvér (ovládače k čítačke, aplikáciu na prihlasovanie – tzv. eID klient, balík aplikácii pre kvalifikovaný elektronický podpis (KEP) dostupný k stiahnutiu z portálu Ministerstva vnútra SR, osobný bezpečnostný kód BOK a PIN potrebný na odoslanie elektronického dokumentu). Pre získanie prístupu k elektronickým službám je nevyhnutnou podmienkou registrácia používateľa pre vstup do autorizovanej zóny portálu finančnej správy cez registračný formulár používateľa a tiež autorizácia používateľa na overenie oprávnenia konať v mene daňového subjektu alebo za daňový subjekt pred správcom dane pri využívaní elektronických služieb.

Čo sa týka daňovo-odvodových povinností SHR, nelíšia sa od povinností iných SZČO. **Príjmy** SHR patria do kategórie príjmov z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o dani z príjmov. Tak ako iné SZČO, aj SHR môžu si môžu uplatniť buď **paušálne výdavky** vo výške 60 % z celkových príjmov, maximálne však do výšky 20 000 eur ročne, resp. uplatniť preukázateľne vynaložené daňové výdavky. Výsledok hospodárenia SHR je následne zdanený buď 15 % sadzbou (príjmy z podnikateľskej činnosti neprevyšujúce sumu 100 000 eur), alebo 19 % sadzbou (výnosy prevyšujúce 100 000 eur a základ dane rovný alebo nižší než 176,8-násobok sumy platného životného minima), alebo 25 % sadzbou (výnosy prevyšujúce 100 000 eur a základ dane rovný alebo nižší než 176,8-násobok sumy platného životného minima) dane z príjmov fyzických osôb.

SHR je takisto povinný platiť **zdravotné poistenie** v zákonom minimálne stanovenej výške a to od dňa, kedy získal osvedčenie o zápise do evidencie, pričom do zdravotnej poisťovne sa musí prihlásiť do 8 dní od začatia podnikania. Rovnako ako v prípade inej SZČO, aj SHR vzniká povinnosť platiť **sociálne odvody** až keď jeho príjem presiahne výšku 12-násobku 50 % priemernej mesačnej mzdy za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktoré sa platí poistné.

AKO SA DOSTAŤ K PÔDE?

Už pri zakladaní svojho podnikania bude musieť SHR vedieť na akej pôde bude vykonávať svoju činnosť. Táto podmienka však neplatí pri vykonávaní spracovateľskej činnosti s primárnymi produktmi, pri ktorej bude SHR potrebovať prevádzku. Pôdu môže SHR kúpiť, dostať ju do nájmu alebo do iného typu užívania, alebo ju zdediť po rodinných príslušníkoch. V nasledujúcej časti sa detailne pozrieme na každú z troch možností.

1. Kúpa poľnohospodárskej pôdy

Proces kúpy alebo predaja poľnohospodárskej pôdy sa v roku 2020 riadi ustanoveniami **zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník** (Občiansky zákonník), **zákona č. 140/2014 Z.z. o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku** a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku) a **zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností** a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon). Zmluvné strany sa musia v prvom rade dohodnúť na podmienkach predaja, a teda kúpnej cene, dátume predaja a pod. Následne musia medzi sebou uzatvoriť kúpnu zmluvu, ktorá musí obsahovať viacero náležitostí a riadi sa ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Ak sú zmluvnými stranami fyzické osoby, kúpna zmluva musí obsahovať ich osobné údaje (meno a priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, trvalý pobyt), právnické osoby sú zase povinné uviesť ich názov, sídlo a IČO. Kúpna zmluva musí tiež jasne označiť právny úkon a jeho predmet, miesto a čas. Pri nehnuteľnosti ktorá je predmetom zmluvy musí byť uvedené

- **katastrálne územie,**
- **parcelné číslo,**
- **typ parcely** - buď parcela registra „C“ ako pozemok, ktorý je zobrazený na katastrálnej mape a v teréne je od ostatných pozemkov oddelený hranicou, alebo parcela registra „E“ ako pozemok, ktorého hranice v teréne sa spravidla nezachovali, a ak chcete vedieť jeho presnú polohu, je potrebné si ju nechať vytýčiť geodetom
- **druh pozemku** (podľa § 9 katastrálneho zákona ako orná pôda, chmeľnice, vinice, záhrady, ovocné sady, trvalé trávne porasty, lesné pozemky, vodné plochy, zastavené plochy a nádvoría a ostatné plochy) a jeho výmery

Po odsúhlasení znenia zmluvnými stranami je zmluva podpísaná, pričom podpis prevodcu na zmluve musí byť úradne osvedčený. Ak je jedna zo zmluvných strán zastúpená splnomocnencom, musí byť úradne osvedčený aj podpis spl-

nomocnenca. Povinnosť úradne osvedčovať podpis odpadá, ak je účastníkom zmluvy štátny orgán, Slovenský pozemkový fond, obec alebo vyšší územný celok, ak sa jedná o kúpnu zmluvu vo forme notárskej zápisnice resp. zmluvu autorizovanú advokátom. Po podpise kúpnej zmluvy podá kupujúci návrh na vklad do katastra na miestne príslušnom okresnom úrade podľa výskytu pozemku, pričom ako prílohu priloží samotnú zmluvu, doklad o podaní návrhu na vklad a potvrdenie o zaplatení správneho poplatku (66 eur pri podaní v papierovej forme, 33 eur pri elektronickom podaní). Na základe vyššie uvedeného teda môžeme vidieť, že proces kúpy alebo predaja poľnohospodárskej pôdy sa v podstate nelíši od predaja akéhokoľvek iného pozemku.

Ešte do 11.2.2019 sa pre kúpu a predaj poľnohospodárskej pôdy uplatňoval podstatne prísnejší režim, ktorý mal pôvod v zákone o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku. Tento zákon bol v roku 2014 prijatý s úmyslom zamedziť využívaniu poľnohospodárskych pozemkov na iné ako poľnohospodárske účely. Zákon vymedzil určité výnimky, pri ktorých bolo možné previesť poľnohospodársky pozemok v zjednodušenom režime, a to ak bol pozemok prevádzaný do vlastníctva:

- a.) osobe, ktorá vykonávala poľnohospodársku výrobu ako podnikanie najmenej tri roky pred dňom uzavretia zmluvy o prevode vlastníctva v obci, v ktorej sa poľnohospodársky pozemok nachádzal; alebo
- b.) spoluvlastníka poľnohospodárskeho pozemku, ak išlo o spoluvlastnícky podiel
- c.) blízkej osoby, resp. osoby príbuznej podľa Občianskeho zákonníka

V iných prípadoch bol vlastník pozemku povinný postupovať pri predaji svojho pozemku podľa značne komplikovaného postupu. Ponuka pozemku musela

byť zverejnená v Registri zverejňovania ponúk prevodu vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku zriadenom Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (MPaRV SR), ako aj na úradnej tabuli v obci, v ktorej katastrálnom území sa pozemok nachádzal. V prvom kole sa mohli o tieto pozemky uchádzať len agropodnikatelia alebo agrozamestnanci z danej obce. V prípade nezájmu týchto osôb sa až v druhom ponukovom kole mohli prihlásiť agropodnikatelia alebo agrozamestnanci z územia mimo obce (v rámci SR a tiež EÚ). Ak sa ani v druhom kole neprihlásili vhodní kandidáti, resp. sa nakoniec nedohodli s vlastníkom na prevode pozemku, mohol vlastník pozemku predať poľnohospodársky pozemok osobe, ktorá nebola agropodnikateľom alebo agrozamestnancom, pričom však stále platili určité kritériá (napr. záujemca musel mať na území SR trvalý pobyt alebo sídlo aspoň 10 rokov).

Ústavný súd SR (ÚS SR) však v novembri 2018 rozhodol, že vyššie uvedené ustanovenia zabraňujúce slobodnému predaju pôdy sú v rozpore s Ústavou SR. Od 11.02.2019, kedy nadobudlo rozhodnutie ÚS SR účinnosť, sa tak predaj poľnohospodárskych pozemkov riadi obvyklým postupom ako pri ktoromkoľvek inom pozemku. Je však vysoko pravdepodobné, že v súvislosti s reálnym úbytkom poľnohospodárskej pôdy v SR za posledných pár rokov pristúpia tvorcovia politik čoskoro k určitej forme obmedzenia nadobúdania poľnohospodárskych pozemkov. Ak teda uvažujete o kúpe poľnohospodárskej pôdy, v súčasnosti je na to ideálny čas.

2. Nájom poľnohospodárskej pôdy

V prípade, že poľnohospodársku pôdu nechcete priamo kupovať, máte možnosť prenajať si ju. Nájom poľnohospodárskej pôdy upravuje zákon č. 504/2003 Z.z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov (zákon o nájme poľnohospodárskych pozemkov), ktorý prešiel v roku 2018 výraznou zmenou. Zákon definuje poľnohospodársky pozemok ako:

- a.) poľnohospodársku pôdu, ktorá je v katastri nehnuteľností evidovaná ako orná pôda, chmeľnica, vinica, ovocný sad, záhrada, alebo trvalý trávnatý porast
- b.) pozemok evidovaný v katastri nehnuteľností v registri „C“ ako zastavaná plocha a nádvorie, ale v skutočnosti slúžiaci na poľnohospodárske účely
- c.) iný pozemok prenechaný na poľnohospodárske účely.

Zmluva o nájme poľnohospodárskeho pozemku sa riadi Občianskym zákonníkom a musí obsahovať zmluvné strany, predmet nájmu (teda označenie kon-

krátneho prenajímaného pozemku), výšku nájomného a dobu nájmu. Pozemok na poľnohospodárske účely sa nájomcovi prenajíma na **minimálne 5 rokov**. Ak je zmluva uzavretá na určitý čas, prenajíma sa pozemok na **maximálne 15 rokov**, pričom však zákon vymedzuje určité výnimky (napr. ak ide o založenie alebo obnovu ovocného sadu zmluvu o nájme možno uzavrieť na maximálne 25 rokov). Pre poľnohospodársku pôdu a iné pozemky prenechané na poľnohospodárske účely sa uplatňuje **nájomné vo výške najmenej 1 %** z hodnoty poľnohospodárskej pôdy, ktorú určuje MPaRV SR podľa osobitného predpisu. Pri pozemkoch evidovaných v katastri nehnuteľností v registri „C“ ako zastavaná plocha a nádvorie, ale v skutočnosti slúžiacich na poľnohospodárske účely, sa uplatňuje nájomné vo výške najmenej dvojnásobku tzv. **obvyklej výšky nájomného** počítanej ako priemerná výška nájomného v danom katastrálnom území, ktorú každoročne zverejňuje príslušný okresný úrad a MPaRV SR na základe údajov poskytovaných nájomcami z ich **evidencie o dohodnutom a zaplatenom nájomnom**.

V prípade, že by ste sa rozhodli pre nájom poľnohospodárskej pôdy a vaša nájomná zmluva vyprší, treba pamätať na to, že novela zákona z mája 2018 zrušila možnosť dovedy automatického predĺženia nájomnej zmluvy. Po uplynutí doby nájmu musia prenajímateľ a nájomca v súčasnosti **uzatvoriť novú písomnú nájomnú zmluvu**. V prípade neuzavretia novej nájomnej zmluvy budete ako už bývalý nájomca povinný vrátiť pozemok vlastníkovi do 30 dní po zbere úrody, prípadne do konca príslušného kalendárneho roka pokiaľ ste na pozemku nezaložili úrodu. V prípade, že ste si ako nájomca plnil svoje povinnosti riadne a včas, je Vám ponechané **prednostné právo** na uzatvorenie novej nájomnej zmluvy za nájomné v obvyklej výške. To však neplatí, ak je v čase skončenia nájmu napríklad prenajímateľ podnikateľom v poľnohospodárstve, alebo ak má byť novým nájomcom blízka osoba prenajímateľa.

3. Dedenie poľnohospodárskej pôdy

V praxi sa často stáva, že k pôde sa noví vlastníci dostanú po úmrtí svojich blízkych v rámci dedičského konania. **Dedenie** je možné **zo zákona**, pričom sa spravuje podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, alebo **zo závetu**, alebo z oboch týchto možností. Pokiaľ poručiteľ (t.j. zosnulá osoba) spísal za života závet, ktorý spĺňa všetky náležitosti podľa zákona (závet napísaný buď vlastnou rukou alebo zriadený v inej písomnej forme za účasti svedkov resp. vo forme notárskej zápisnice, pričom je uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol závet podpísaný), má tento závet prednosť pred zákonom. V záвете musí poručiteľ pamätať na tzv. neopomenuteľných dedičov, ktorými sú poručiteľovi potomkovia, ktorým v záвете prináleží dedičstvo vo výške najmenej ich dedičského podielu zo zákona (maloletí potomkovia), resp. vo výške najmenej polovice ich dedičského podielu zo zákona (plnoletí potomkovia). Ak tejto podmienke závet odporuje, je v tejto časti neplatný. Poručiteľ má však právo potomka vydediť, v prípade že potomok napr. odmietol poskytnúť poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe alebo starobe, alebo o poručiteľa trvalo neprejavuje skutočný záujem, alebo bol odsúdený pre úmyselný trestný čin na trest odňatia slobody v trvaní najmenej jedného roka, alebo trvalo vedie neusporiadaný život. V prípade, že poručiteľ závet nezanechal, dedičské konania prebieha podľa zákona, pričom dediť možno v štyroch dedičských skupinách. Prvú dedičskú skupinu tvoria deti a pozostalý manžel poručiteľa, pričom každý dedí rovnakým dielom. Druhú dedičskú skupinu tvorí manžel, poručiteľovi rodičia a osoby, ktoré žili s poručiteľom najmenej po dobu jedného roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti. Osoby z tretej a štvrtej skupiny môžu dediť len v prípade, ak nededia dediči v prvej, resp. druhej skupine.

Ak je dedič len jeden, súd mu potvrdí, že dedičstvo nadobudol. Ak je dedičov viac, vypořádajú sa na súde medzi sebou o dedičstve dohodou. Ak dohoda neodporuje zákonu, alebo dobrým mravom, súd ju schváli. V prípade, že sa dedičia nevyporiadajú o dedičstve pozemkov v súlade so zákonnými podmienkami, resp. ak v dôsledku týchto podmienok súd nemô-

že potvrdiť nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov, súd rozhodne, že pozemky nadobúdajú dedičia, u ktorých sú **najlepšie predpoklady na ich obhospodarovanie**. Súd zároveň rozhodne aj o povinnosti nadobúdateľa pozemku vyporiadať sa s ostatnými dedičmi. Ak sa pozemky predsa len delia medzi viacerých spoluvlastníkov, je vždy potrebné vyhotoviť **geometrický plán**, bez ktorého nie je možné zapísať novovzniknuté pozemky do katastra nehnuteľností. Zároveň platí, že pri delení pôdy **nemôže dôjsť k jej drobeniu** pod určitú výmeru. Pri delení existujúcich poľnohospodárskych pozemkov mimo zastavaného územia obce (t.j. v extraviláne) **nemôže vzniknúť pozemok menší ako 2 000 m²**. Ak vznikne poľnohospodársky pozemok vo výmere od **2 001 m²** do **5 000 m²**, nadobúdateľ je povinný zaplatiť odvod vo výške 20% hodnoty poľnohospodárskej pôdy. Ak vznikne poľnohospodársky pozemok vo výmere od **5 001 m²** do **20 000 m²**, nadobúdateľ je povinný zaplatiť odvod vo výške 10 % hodnoty poľnohospodárskej pôdy.

Ak ste teda nadobudli poľnohospodársky pozemok dedením a máte záujem na tejto pôde vykonávať podnikateľskú činnosť, pričom ste len jedným zo spoluvlastníkov, ideálnym riešením je vyporiadanie sa s ostatnými spoluvlastníkmi a zrušenie spoluvlastníctva dohodou, alebo sa dohodnúť s ostatnými spoluvlastníkmi o užívaní celého pozemku alebo jeho časti len vami ako jedným zo spoluvlastníkom na základe nájomnej zmluvy alebo inej dohody o užívaní).

AKÉ FORMY POMOCI VIEM AKO POĽNOHOSPODÁR DOSTAŤ OD ŠTÁTU?

Ako poľnohospodár sa na Slovensku môžete uchádzať o priamu podporu, ktorá je vyplácaná zo štátneho rozpočtu SR a následne refundovaná z rozpočtu EÚ. Priama podpora pre poľnohospodárov je primárne tvorená systémom

- A. tzv. priamych platieb** zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a
- B. podporou v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka**, ktoré sú financované zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV).

EPZF a EPFRV tvoria 2 piliere tzv. Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Žiadosti o poskytnutie priamych platieb a podpory v súvislosti s opatreniami vidieka podávajú žiadatelia **Pôdohospodárskej platobnej agentúre (PPA)**. Okrem priamych platieb a podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka však môžete získať podporu aj zo zdrojov štátneho rozpočtu SR, a to prostredníctvom **doplnkových vnútroštátnych platieb**.

A. Priame platby

Priame platby sa delia na **oddelené priame platby**, ktoré nie sú naviazané na konkrétne formy rastlinnej alebo živočíšnej výroby, a **viazané priame platby**, ktorých vyplácanie je spojené s konkrétnou formou rastlinnej alebo živočíšnej výroby.

1. Oddelené priame platby

V rámci oddelených priamych platieb môžete požiadať o

- a.) jednotnú platbu na plochu,
- b.) platbu na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie a
- c.) platbu pre mladých poľnohospodárov.

Jednotnú platbu na plochu možno poskytnúť žiadateľovi, ktorý spĺňa tzv. minimálne požiadavky na poskytnutie priamych platieb, t.j. ak je obhospodarovaná poľnohospodárska plocha vedená v evidencii dielov pôdnych blokov o výmere najmenej 1 hektár, pričom táto výmera môže predstavovať viaceré súvislé diely pôdnych blokov príslušného druhu poľnohospodárskej plochy s výmerou najmenej 0,3 ha, táto plocha je zároveň žiadateľovi dostupná k 31. máju príslušného roka a má viditeľne označené a vymedzené hranice (pokiaľ nie je prirodzene ohraničená). Žiadateľ je tiež povinný spĺňať požiadavky na aktívneho poľnohospodára, pravidiel krížového plnenia (t.j. dodržiavanie noriem EÚ pre zdravie a dobré životné podmienky verejnosti, zvierat a rastlín) a podmienky udržiavania poľnohospodárskej plochy v stave vhodnom na pastvu alebo pestovanie (§ 3 – 5 nariadenia vlády č. 342/2014 Z.z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb).

Platbu na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie možno poskytnúť žiadateľovi, ktorý spĺňa vyššie uvedené minimálne požiadavky na poskytnutie priamych platieb, a zároveň na poľnohospodárskej ploche dodržiava poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie. Medzi tieto postupy sa zaraďujú **diverzifikácia plodín, zachovávanie existujúceho trvalého trávnatého porastu** a existencia oblasti ekologického záujmu, ktorých podrobnosti sú uvedené v § 9 – 11 nariadenia vlády č. 342/2014 Z.z..

Platbu pre mladých poľnohospodárov môže získať žiadateľ, ktorý v roku predloženia žiadosti nemá viac ako 40 rokov, spĺňa už spomínané minimálne požiadavky podľa § 2 nariadenia vlády, má ukončené stredné alebo vysokoškolské vzdelanie s poľnohospodárskym, potravinárskym alebo veterinárnym zameraním a ktorý prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik ako vedúci predstaviteľ podniku, resp. už taký podnik založil počas piatich rokov predchádzajúcich prvému podaniu žiadosti o platbu pre mladého poľnohospodára. Platbu pre mladých poľnohospodárov je možné poskytnúť najviac na prvých 28 ha, na ktoré možno poskytnúť podporu.

2. Viazané priame platby

Viazané platby sú napojené na pestovanie konkrétneho druhu rastlinnej alebo živočíšnej výroby. Tieto platby je pri rastlinnej výrobe možné poskytnúť na pestovanie **cukrovej repy, chmeľu, vybraných druhov ovocia s vysokou prácnosťou** (jahody, bobuľoviny ako maliny, egreše a ríbezle, kôstkoviny ako broskyne, čerešne, marhule, slivky), **vybraných druhov ovocia s veľmi vysokou prácnosťou**

(hrušky a jablká), vybraných druhov zeleniny (listová, cibuľová, hlúbová, koreňová a plodová zelenina), **vybraných druhov bielkovinových plodín** (bôb, cícer, fazuľa, hrach, šošovica a iné) a **rajčiakov**.

Čo sa týka živočíšnej výroby, viazané platby sa poskytujú na **chov bahníc, jariek a kôz**, výkrm **vybraných kategórií hovädzieho dobytku**, a na **kravy chované v systéme s trhovou produkciou mlieka**.

Aj pri viazaných priamych platbách musí žiadateľ spĺňať podmienku **aktívneho poľnohospodára** a tiež dodržiavať **pravidlá krížového plnenia**. Pri priamych platbách viazaných na rastlinnú výrobu je žiadateľ tiež povinný spĺňať podmienky udržiavania poľnohospodárskej plochy v stave vhodnom na pastvu alebo pestovanie. Poľnohospodárska plocha plodiny na ktorú bude žiadateľ poberať viazanú priamu platbu musí taktiež dosahovať výmeru najmenej 0,3 ha, pričom celá poľnohospodárska plocha žiadateľa v príslušnom kalendárnom roku musí dosahovať výmeru najmenej 1 ha. Pre podrobnejšie informácie o podmienkach poskytovania viazaných priamych platieb odkazujeme čitateľa na nariadenie vlády č. 36/2015 Z.z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami viazaných priamych platieb.

B. Podpora v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka

Tento druh podpory je možné získať:

- **pre oblasti s prírodnými obmedzeniami** alebo inými osobitnými obmedzeniami (ako napr. horská oblasť, alebo oblasť čeliaca významným prírodným obmedzeniam)
- v rámci **sústavy Natura 2000** na diel pôdneho bloku poľnohospodárskej pôdy na územiach európskeho významu nachádzajúcich sa vo štvrtom a piatom stupni ochrany, alebo na lesný pozemok vedený v evidencii lesných pozemkov a ktorý sa nachádza v piatom stupni ochrany
- na **agroenvironmentálno-klimatické opatrenia** ako integrovaná produkcia v ovocinárstve, zeleninárstve a vinohradníctve
- na **podporu ekologického poľnohospodárstva**, ktoré zahŕňa prechod na postupy a metódy ekologického poľnohospodárstva, ako aj jeho udržanie
- na **dobré životné podmienky zvierat**, ako zlepšenie starostlivosti o dojnice, ustajňovacích podmienok výkrmových ošípaných a životných podmienok prasníc a hydiny
- na **lesnícko-environmentálne a klimatické služby a ochranu lesov** v chránených vtáčích územiach a v územiach európskeho významu
- na **prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy**

Na udelenie podpory sa vzťahujú tak všeobecné, ako aj špecifické požiadavky, ktoré závisia od konkrétnej formy podpory. V rámci všeobecných požiadaviek musia žiadatelia napr. dodržiavať pravidlá krížového plnenia. Špecifické požiadavky závisia od konkrétnej formy podpory a pre bližšie informácie odkazuje-

me čitateľa na nariadenie vlády č. 75/2015 Z.z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka.

C. Prechodné vnútroštátne platby

Okrem vyššie uvedených priamych platieb a podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka môžu poľnohospodári získať tiež **doplňovú vnútroštátnu platbu**, ktorá sa poskytuje na **plochu** poľnohospodárskej pôdy, na **chmel** a na **dobytčie jednotky**. Žiadosti sa taktiež podávajú PPA a platby sú poskytované zo štátneho rozpočtu ako podpora príjmu poľnohospodárov.

ZÁVER

Cieľom informačného materiálu bolo priblížiť záujemcom o podnikanie v poľnohospodárstve formou samostatne hospodáriaceho roľníka základné kroky pri založení a rozbehnutí podnikania. I keď podnikanie v poľnohospodárstve rozhodne nie je jednoduché, má pre spoločnosť nesmiernu pridanú hodnotu. V kontexte čoraz vyššieho priemerného veku poľnohospodárov na Slovensku je nevyhnutné, aby agro sektor prilákal mladých a zanietených farmárov, ktorí do odvetvia prinesú najnovšie poznatky a inovácie. Budeme dúfať, že tomuto cieľu čiastočne napomôže aj tento informačný materiál.

Kontaktné informácie:

Slovak Business Agency

Karadžičova 2

811 09 Bratislava 2

Slovenská republika

www.sbagency.sk | www.monitoringmsp.sk

Viac informačných materiálov môžete nájsť na:

<http://www.monitoringmsp.sk/2020/05/15/informacne-materialy-tematicke/>